

Lietuvos Respublikos Seimui

IŠVADA DĖL EKONOMINĖS RAIDOS SCENARIJAUS

TVIRTINIMO

2021 m. birželio 22 d. Nr. BPE-5

Vilnius

Esant išskirtiniam neapibrėžtumui¹, Lietuvos Respublikos finansų ministerijos parengtas ekonominės raidos scenarijus yra nulemtas įvadytų prielaidų ir yra pagrįstas esamais statistiniais duomenimis. Valstybės kontrolė, vykdanči fiskalinės institucijos funkcijas, tvirtina 2021 m. birželio 11 d. Finansų ministerijos paskelbtą 2021–2024 m. ekonominės raidos scenarijų, kuris yra tinkamas valdžios sektoriui priskiriamiems biudžetams rengti.

Pažymėtina, kad kartu su ekonominės raidos scenarijumi buvo paskelbti potencialaus bendrojo vidaus produkto ir produkcijos atotrūkio nuo potencialo įverčiai². Į Valstybės kontrolės, vykdančios fiskalinės institucijos funkcijas, tvirtinamų rodiklių sąrašą šie rodikliai nepatenka. Įprastai jie būdavo skelbiami tik patvirtinus ekonominės raidos scenarijų. Ekonomikos ciklinės padėties vertinimas neatsiejamas nuo makroekonominių projekcijų, todėl būtų tikslinga ir ateityje potencialaus BVP įverčius ir ekonominės raidos scenarijų skelbti kartu.

Išlieka rizika, kad, pasikeitus vidaus ir išorės sąlygoms, lemiančioms reikšmingą ekonominės situacijos pasikeitimą, scenarijus gali neišsipildyti. Finansų ministerija iki tol, kol bus atšauktos išskirtinės aplinkybės, turi bent kartą per ketvirtį viešai paskelbti atnaujintą ekonominės raidos scenarijų, dėl kurio tvirtinimo Valstybės kontrolė, vykdanči fiskalinės institucijos funkcijas, turi pateikti išvadą Seimui.

Lietuvos ekonomikos raida 2021 m. pirmąjį pusmetį

Nepaisant 2021 m. I ketv. galiojusio karantino režimo, Lietuvos ūkio raida buvo palankesnė, nei tikėtasi. 2021 m. II ketv. numatomas spartesnis ekonomikos augimas, kuriam turės įtakos palyginamosios bazės efektas. 2021 m. I ketv., palyginti su

¹ Valstybės kontrolė, vykdanči fiskalinės institucijos funkcijas, 2020-03-26 paskelbė išvadą dėl neįprastos padėties atitikties išskirtinių aplinkybių sąvokai. Prieiga per internetą: <https://www.valstybeskontrolė.lt/LT/Product/23909/ishvada-del-neiprastos-padeties-atitikties-isskirtiniu-aplinkybiu-savokai>.

² Finansų ministerijos 2021-06-11 pranešimas „Dėl potencialaus bendrojo vidaus produkto ir produkcijos atotrūkio nuo potencialo 2020–2024 metais“. Prieiga per internetą: <https://finmin.lrv.lt/lt/aktualus-valstybes-finansu-duomenys/ekonomines-raidos-scenarijus/pranesimai-apie-potencialaus-bvp-rodiklius>.

atitinkamu laikotarpiu prieš metus, Lietuvos realusis BVP padidėjo 1,2 proc., nors euro zonoje šis rodiklis sumažėjo 1,3 proc. Šalies ekonomikos augimui daugiausia teigiamos įtakos turėjo investicijos ir namų ūkių vartojimo išlaidos. Bendrąją pridėtinę vertę labiausiai skatino apdirbamoji gamyba, prie kurios rezultatų reikšmingai prisidėjo chemijos pramonė. Po palankaus I ketv. pramonės produkcijos (išskyrus rafinuotus naftos produktus) metinis augimas spartėjo ir veikiamas palyginamosios bazės efekto balandžio mėn. siekė 30,3 proc.³

Palyginus su 2020 m. I ketv., 2021 m. I ketv. namų ūkių vartojimo išlaidos padidėjo 0,6 proc. Tam įtakos turėjo didesnės nei prieš metus gyventojų disponuojamos pajamos ir stabilūs, bet vis dar atsargūs vartotojų lūkesčiai. 2021 m. balandžio mėn., palyginti su atitinkamu 2020 m. laikotarpiu, buvo fiksuotas mažmeninės prekybos (be degalų) apyvartos padidėjimas 35,2 proc. Sumažėjus neapibrėžtumui ir vartotojams prisitaikius prie susiklosčiusių aplinkybių, tokio masto pokytis sietinas su reikšmingai (64,0 proc.) išaugusia ne maisto prekių prekyba.

Nors 2021 m. I ketv. dalies įmonių veikla buvo apribota, nedarbo lygis buvo mažiausias nuo pandemijos pradžios ir siekė 7,5 proc.⁴ Vis dėlto užimtųjų skaičius išlieka 2,5 proc. mažesnis negu prieš metus, labiausiai – transporto, prekybos, statybos ir švietimo veiklose. Didžiausias užimtųjų skaičiaus mažėjimas fiksuotas 15–29 m. (7,8 proc.) ir 65 m. bei vyresnių asmenų (11,6 proc.) amžiaus grupėse.

Bendrojo pagrindinio kapitalo formavimas (BPKF) 2021 m. I ketv. augo 6,3 proc., palyginti su 2020 m. I ketv. Pramonės gamybinių pajėgumų panaudojimas grįžo į prieš pandemiją buvusį lygį ir gegužės mėn. sudarė 77,1 proc. Nors, paslaugų, pramonės, statybos ir prekybos sričių įmonių vadovų apklausos duomenimis, verslo pasitikėjimo rodikliai gerėja, iššūkiu tampa augančios žaliavų kainos, trikdžiai tiekimo grandinėse ir darbuotojų trūkumas.

Realiojo prekių ir paslaugų eksporto ir importo augimas I ketv. siekė atitinkamai 3,6 ir 4,0 proc. Eksporto augimą nulėmė 13,7 proc. kilęs lietuviškos kilmės (be mineralinių produktų) prekių eksportas. Prie šio rezultato reikšmingai prisidėjo chemijos pramonė. Augant investicijoms ir namų ūkių vartojimui, prekių importo vertė padidėjo 5,5 proc. Tuo tarpu balandžio mėn. stebimas dar spartesnis tarptautinės prekybos atsigavimas. Palyginti su tuo pačiu 2020 m. laikotarpiu, kai eksportas ir importas buvo stipriai paveikti COVID-19, neįskaitant mineralinių produktų, lietuviškos kilmės prekių eksportas didėjo 36,2 proc., o reeksportas ir prekių importas augo didesniu tempu⁵.

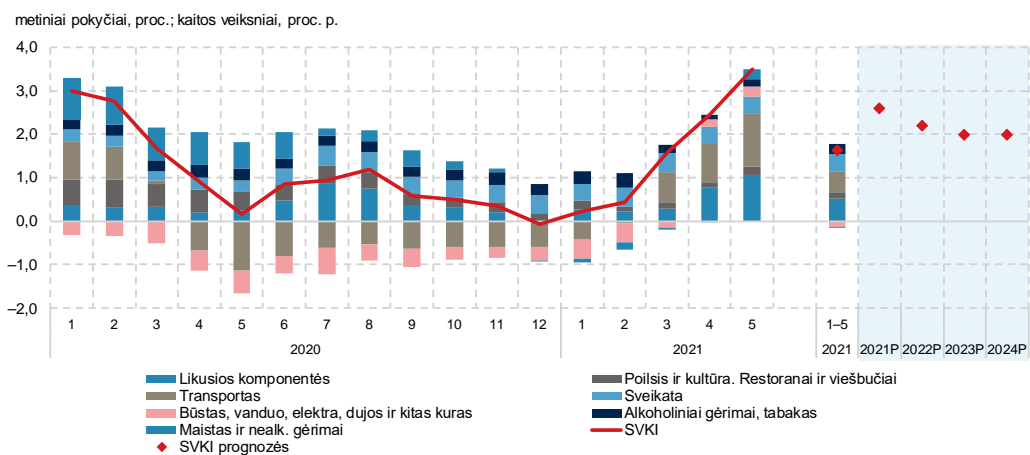
2021 m. sausio–gegužės mėn. vidutinio metinio suderinto vartotojų kainų indekso (SVKI) augimas, palyginti su atitinkamu laikotarpiu prieš metus, siekė 1,6 proc. (1 pav.). Padidėjus naftos kainoms pasaulinėje rinkoje, didžiausią įtaką SVKI pokyčiui turėjo transporto komponentė (0,5 proc. p.). Dalį indekso augimo taip pat lėmė sveikatos prekių ir paslaugų kainų augimas (0,4 proc. p.). Aukštam infliacijos įverčiui gegužės mėn. (3,5 proc.) įtakos turėjo ir palyginamosios bazės efektas.

³ Palyginimui: 2021 m. I ketv. šis rodiklis per metus išaugo 11,5 proc.

⁴ Lyginant su 2020 m. I ketv., nedarbo lygis yra išaugęs 0,4 proc. p.

⁵ 2021 m. balandžio mėn., neįskaitant mineralinių produktų įtakos, reeksporto metinis augimas siekė 36,6 proc., o prekių importo – 46,3 proc.

1 pav. SVKI ir jo kaitos veiksniai

Šaltinis – Lietuvos statistikos departamentas, Finansų ministerijos prognozės, Valstybės kontrolės, vykdančios fiskalinės institucijos funkcijas, skaičiavimai

Bendrojo kainų lygio augimas šalyje spartėjo: I ketv. BVP defliatoriaus augimas siekė 2,1 proc., kai prieš metus jis siekė 1,3 proc. Tuo pačiu laikotarpiu nominalusis BVP padidėjo 3,3 proc. Viešasis valdymas ir gynyba; švietimas; žmonių sveikatos priežiūra ir socialinis darbas bei apdirbamoji gamyba labiausiai didino bendrąją pridėtinę vertę to meto kainomis.

Makroekonominė aplinka ir rizikos veiksniai

Išorės rizikos veiksniai vis dar išlieka susiję su pasaulio ekonomikos atsigavimu.

Tarptautinės institucijos gerina didžiųjų pasaulio ekonomikų, nors ir netolygiai atsigaunančių, augimo rodiklius⁶, o Europos Komisija numato, kad ES ir kitų didžiųjų ekonomikų aktyvumas grįš į priešpandeminį lygį iki 2022 m. pabaigos⁷. Ekonomikos augimą skatins atsigaunantis privatus vartojimas, investicijos bei eksporto paklausos augimas. Tikimasi palankesnės situacijos ir ES turizmo sektoriuje, įvedus tarptautinius „ES skaitmeninius COVID-19 sertifikatus“. Pandemijos metu šalies ekonomikos raida priklausys ir nuo tarptautinės prekybos partnerių⁸ augimo tempų bei jų paklausos. Vidaus vartojimą veiks su COVID-19 pandemijos dinamika susiję veiksniai, tokie kaip naujų atmainų plitimas, skiepijimo procesas ir galimi ribojimai.

Gerėjant ekonominėms nuotaikoms tarptautinėje aplinkoje⁹, įžvelgiama ir rizikų dėl tiekimo grandinių trikdžių. Atsigaunant pasaulio pramonės sektoriui, didžiųjų pasaulio ekonomikų žaliavų paklausa auga sparčiau, nei tikėtasi. Medžiagų trūkumas juntamas ir Lietuvoje: remiantis verslo tendencijų tyrimo apklausos rezultatais, per pirmus penkis šių

⁶ 2021 m. gegužės mėn. EBPO apžvalgoje numatomas spartėjantis pasaulio ekonomikos augimas 2021–2022 m. laikotarpiu: euro zonoje – atitinkamai 4,3 ir 4,4 proc., Jungtinėje Karalystėje – atitinkamai 7,2 ir 5,5 proc., JAV – atitinkamai 6,9 ir 3,6 proc. 2021 m. balandžio mėn. TVF ekonomikos apžvalgoje numatoma, kad euro zonoje augimas bus atitinkamai 4,4 ir 3,8 proc., Jungtinėje Karalystėje – 5,3 ir 5,1 proc., JAV – 6,4 ir 3,5 proc.

⁷ Europos Komisijos 2021 m. pavasario projekcijos. Prieiga per internetą: https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/economy-finance/ip149_en.pdf.

⁸ 2021 m. I ketv. pagrindinės lietuviškos kilmės prekių eksporto partnerės: Vokietija (10,4 proc.), JAV (10,0 proc.), Lenkija (6,9 proc.), Nyderlandai (6,8 proc.), Švedija (6,5 proc.) ir Latvija (6,2 proc.). 2021 m., palyginti su 2019–2020 m., stebimas šių prekių eksporto į JAV dalies išaugimas (2019–2020 m. siekė atitinkamai 5,6 ir 6,0 proc.).

⁹ Pasaulio ekonomikos neapibrėžtumo indekso reikšmė (GEPU) nuo 2021 m. sausio mėn. nuosaikiai mažėjo ir balandžio mėn. siekė 76,3 (sausio mėn. 110,1). Prieiga per internetą: https://www.policyuncertainty.com/all_country_data.html.

metų mėnesius, palyginti su atitinkamu 2020 m. laikotarpiu, apdirbamosios gamybos žaliavų ir įrengimų trūkumas, kaip gamybą ribojantis veiksnys, išaugo 8 proc. p. Medžiagų pasiūlos trikdžiai veiks ir Lietuvos prekybos partnerių ekonominę raidą.

2021 m. birželio mėn. „Brent“ naftos kaina užtikrintai augo ir pirmą kartą po dvejų metų priartėjo prie 2019 m. gegužės mėn. buvusių kainų. Pastaraisiais mėnesiais vis stipriau atsigaujančios didžiųjų šalių ekonomikos, dėl to išaugusi naftos paklausa rinkoje ir vis dar taikomi naftos gamybos ribojimai lėmė, kad 2021 m. kovo–birželio mėn. vidutinė „Brent“ naftos kaina siekė 67,4 JAV dolerio už barelį¹⁰. Atsižvelgiant į naftos vartojimo pagyvėjimą ir optimistines naftos paklausos augimo prognozes, OPEC narės ir Rusija birželio mėn. nutarė laikytis naftos gamybos didinimo planų ir nuo liepos mėn. įleisti į rinką daugiau žaliavos¹¹. Nepaisant šio sprendimo „Brent“ naftos kaina nesustojo augti ir birželio 1 d. siekė 70,3 JAV dolerio už barelį.

Pasaulio centriniai bankai tęsia pinigų politikos skatinamąsias priemones. Nors Europos centrinis bankas pagerino 2021 ir 2022 m. euro zonos ekonomikos augimo prognozes, birželio mėn. nutarta ir toliau išlaikyti itin žemas palūkanų normas ir tęsti kitas programas, kurios prisidės prie likvidumo užtikrinimo ir verslo bei namų ūkių kreditavimo. JAV centrinis bankas balandžio mėn. nusprendė išlaikyti 0,1–0,25 proc. palūkanų normų intervalą ir tęsti paskolų teikimo ir rinkos skatinimo priemones.

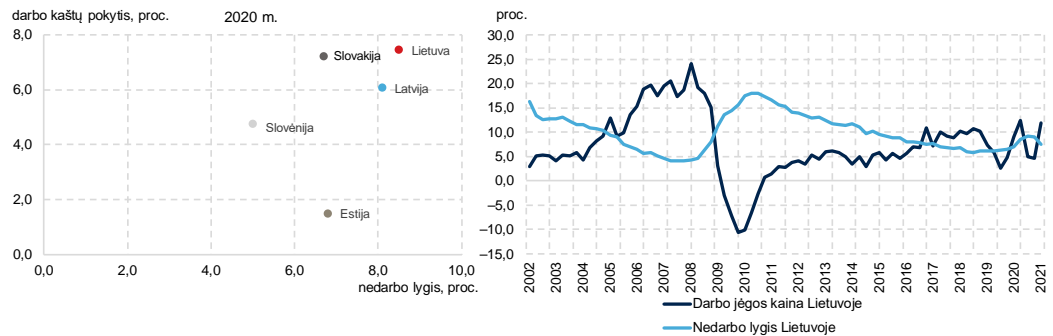
Vidaus rizikos veiksniai išlieka susiję su infliacija ir darbo rinkos iššūkiais. Laisvėjant taikomiems karantino ribojimams, gerėjantys vartotojų lūkesčiai skatins vidaus vartojimą ir taupymo lygis mažės. Karantino laikotarpiu įvesti paslaugų sektoriaus ribojimai ir dėl jų susidaręs pasiūlos ir paklausos disbalansas skatins paslaugų kainų augimą. Sparčiai augant pasaulinei gamybai, susidaręs žaliavų tiekimo trūkumas ir auganti naftos kaina kels prekių kainas. Paspirtėjus kainų augimui gali kilti vartotojų infliacijos lūkesčių didėjimo rizika. Be šių veiksnių, išlieka ir su darbo rinka susiję iššūkiai: vykstant skiepijimo nuo COVID-19 procesui ir laisvėjant taikomiems ribojimams, užimtų gyventojų skaičius didės, gyventojams ir įmonėms reikės prisitaikyti prie rinkos pokyčių.

Aktyvios darbo rinkos politikos priemonės turi būti taikomos struktūriniam nedarbui mažinti. Darbo rinkos dinamika rodo, kad esama struktūrinio nedarbo, kai darbo kaštai pramonės, statybos ir paslaugų įmonėse, išskyrus viešąjį valdymą ir gynybą; privalomąjį socialinį draudimą, brangsta sparčiausiai didžiausio nedarbo lygio regione aplinkybėmis (2 pav.). Struktūrinis nedarbas rodo, kad darbo jėgos pasiūlos struktūra neatitinka jos paklausos struktūros. Bedarbiai negali užimti laisvų darbo vietų, nes neturi reikiamos profesijos, kvalifikacijos ar gyvena kitose vietovėse, nei yra siūlomas darbas. Aktyvios darbo rinkos politikos priemonės turėtų būti taikomos darbo jėgos potencialui didinti.

¹⁰ Remiantis 2021-06-10 duomenimis. Prieiga per internetą: www.barchart.com.

¹¹ Šis sprendimas iki liepos mėn. pabaigos leis padidinti naftos gamybą iki 2 milijonų barelių per dieną.

2 pav. Darbo kaštai pramonės, statybos ir paslaugų įmonėse, išskyrus viešąjį valdymą ir gynybą; privalomąjį socialinį draudimą, ir nedarbo lygis

Šaltinis – Eurostatas, Valstybės kontrolės, vykdančios fiskalinės institucijos funkcijas, skaičiavimai

Lietuvos ekonomikos raida vidutiniu laikotarpiu

Projektuojama, kad Lietuvos realusis BVP 2021 m. padidės 4,1 proc., o augimas 2022 m. spartės iki 4,4 proc. ir taps nuosaikesnis 2023–2024 m. Palankesni, nei tikėtasi, 2021 m. I ketv. šalies ūkio raidos rezultatai, įtrauktos Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės (EGADP) lėšos¹² bei geresnės pagrindinių eksporto rinkų augimo prielaidos prisidėjo prie projekcijų peržiūros teigiama kryptimi. Birželio mėn. ekonominės raidos scenarijuje numatoma, kad namų ūkių vartojimas ir įsibėgėjančios investicijos labiausiai skatins BVP augimą. Prekių ir paslaugų importas, augantis sparčiau nei eksportas, lems neigiamą grynojo eksporto įtaką ekonomikos augimui vidutinio laikotarpio pabaigoje.

2021 m. numatomas 4,0 proc. namų ūkių vartojimo išlaidų augimas. Tikimasi, kad, švelninant ribojimus ir didėjant skiepytų nuo COVID-19 asmenų skaičiui, vartotojų ekonominės padėties vertinimas turėtų gerėti, o išlaidos prekėms, ir ypač paslaugoms, didėti. Privatųjų vartojimą skatins numatomas augantis vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis, viršijantis infliaciją, ir didėjantis užimtųjų skaičius. Namų ūkių vartojimo išlaidas taip pat gali veikti gerėjančios vartojimo galimybės ir karantino metu sukauptos lėšos.

Projektuojama, kad užimtų gyventojų skaičius 2021–2022 m. augs atitinkamai po 0,4 ir 1,2 proc., o nedarbo lygis 2022 m. turėtų siekti 6,8 proc. Prie to labiausiai prisidės sušvelninti verslo įmonių, ypač priklausančių paslaugų sektoriui, veiklos apribojimai. Kita vertus, spartesnį šio rodiklio augimą, tikėtina, veiks pandemijos nulemti verslo įmonių veiklos modelių pasikeitimai bei darbuotojų ir darbdavių gebėjimas lanksčiai prisitaikyti prie kintančių sąlygų. Užimtų gyventojų skaičiaus augimą vidutiniu laikotarpiu ribos ir prastėjanti Lietuvos demografinė padėtis: mažėjantis nuolatinis gyventojų skaičius, emigracija ir visuomenės senėjimas.

Lyginant 2021 m. I ketv. su 2020 m. I ketv., vidutiniam mėnesiniam bruto darbo užmokesčiui išaugus 9,9 proc., tikėtina, jis didės ir 2021–2022 m. Tam įtakos turės darbo jėgos trūkumas šalyje, kurį darbdaviai įvardija kaip vieną pagrindinių veiklų ribojančių veiksnių. Tai patvirtina pastaraisiais mėnesiais augantis laisvų darbo vietų, ypač kvalifikuotų

¹² Gegužės 14 d., po Vyriausybės pritarimo, Europos Komisijai buvo pateiktas nacionalinis EGADP plano projektas „Naujos kartos Lietuva“. Prieiga per internetą: <https://finmin.lrv.lt/lt/es-ir-kitos-investicijos/naujos-kartos-lietuva>.

darbuotojų, skaičius šalyje. Projektuojama, kad 2021 m. vidutinis mėnesinis bruto darbo užmokestis augs 7,9 proc., o 2022 m. augimas sulėtės iki 5,2 proc.

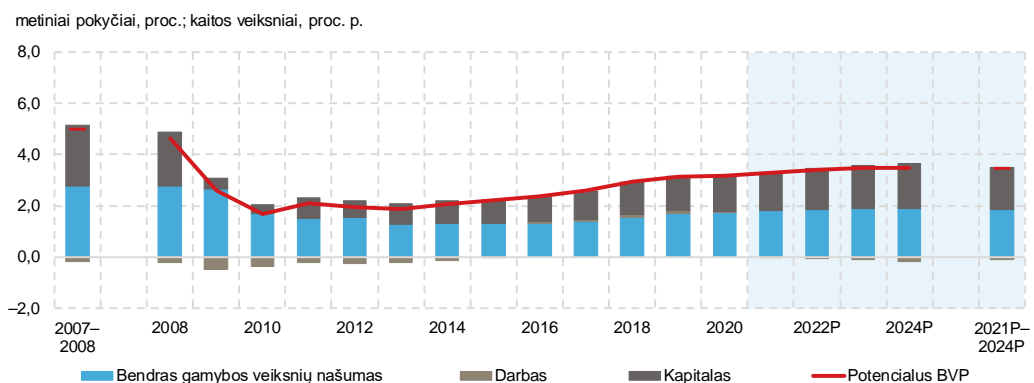
Europos Sąjungos daugiamečių finansinės programos ir Ekonomikos gaivinimo ir atsparumo didinimo priemonės įgyvendinimas teigiamai veiks investicijų raidą šalyje vidutiniu laikotarpiu. EGADP lėšos turėtų būti pradedamos naudoti antrąjį 2021 m. pusmetį, o sparčiau jas pradėti naudoti numatoma 2022 m., kaip prioritetines finansavimo sritis išskiriant žaliąją pertvarką ir skaitmeninę transformaciją. Numatoma, kad per pandemiją išaugusios viešojo sektoriaus investicijos toliau reikšmingai prisidės prie BPKF augimo. Efektyvus ir sklandus tarptautinės paramos lėšų panaudojimas taip pat darys joms teigiamą įtaką. Gerėjantys verslo lūkesčiai, įsibėgėjantis vakcinavimo procesas, užsienio paklausos ir gamybinių pajėgumų panaudojimo atsigavimas darys teigiamą įtaką spartesniam įmonių investavimui į prieš pandemiją atidėtus bei naujus projektus, tačiau spartesnis darbo kaštų nei darbo našumo augimas signalizuoja apie investicijų plėtrą ribojančius veiksnius. Numatoma, kad 2021 m. BPKF galėtų augti 6,4 proc., o 2022–2024 m., didėjant tarptautinės paramos srautams, – vidutiniškai po 8,0 proc. kasmet.

Atsigaunant pagrindinių Lietuvos prekybos partnerių ekonomikoms, didėjant šalies vidaus vartojimui ir investicijoms, numatoma, kad tiek realusis prekių ir paslaugų eksportas, tiek importas 2021 m. kils daugiau nei 8 proc., o 2022 m. augimas viršys 6 proc. Projektuojama, kad visu vidutiniu laikotarpiu importas didės sparčiau nei eksportas.

Projektuojama, kad 2021 m. SVKI išaugs iki 2,6 proc. (1 pav.). Tai gali lemti žemos palyginamosios bazės efektas, naftos kainos svyravimai, tiekimo grandinių sutrikimai. Vidutiniu laikotarpiu infliacija turėtų stabilizuotis 2 proc. lygyje. Atsigaunant ekonomikai, augant naftos kainai, pramonės, statybos ir paslaugų įmonėse gali padidėti darbo sąnaudos, kurios turės įtakos bendram kainų lygio augimui vidutiniu laikotarpiu. Projektuojama, kad 2021–2022 m. BVP defliatoriaus augimas sieks atitinkamai 2,6 ir 2,2 proc.

2021 m. Lietuvos realusis BVP, tikėtina, bus artimas potencialiam lygiui, o vidutiniu laikotarpiu produkcijos atotrūkis nuo potencialo taps teigiamas. Valstybės kontrolės, vykdančios fiskalinės institucijos funkcijas, 2021–2024 m. projektuojamas potencialus BVP kasmet turėtų padidėti vidutiniškai apie 3,4 proc.¹³ (3 pav.).

3 pav. Potencialaus BVP augimas ir jo kaitos veiksniai

Šaltinis – Eurostatas, Valstybės kontrolės, vykdančios fiskalinės institucijos funkcijas, skaičiavimai

¹³ Išskiriant kaitos veiksnius, bendras gamybos veiksnių našumas potencialaus BVP augimą didina apie 1,9 proc. p. Kapitalo įnašas, kuris yra glaudžiai susijęs su bendra investicijų raida, prisideda 1,7 proc. p. Tačiau darbo veiksnio įtaka yra neigiama ir siekia –0,1 proc. p.

Atsižvelgiant į birželio mėn. ekonominės raidos scenarijų, tokia dinamika rodo palankesnę, nei anksčiau tikėtasi, šalies ekonomikos ciklinę padėtį. Projektuojama, kad 2021 m. produkcijos atotrūkis nuo potencialo sieks 0,2 proc. pot. BVP, o vidutiniu laikotarpiu – apie 1 proc. pot. BVP. Tokia kryptis matyti ir naujausiose TVF misijos išvadose¹⁴: šio rodiklio projekcijos 2021–2023 m. siekia atitinkamai 0,3, 0,9 ir 0,6 proc. pot. BVP.

Palankesnę Lietuvos ekonomikos ciklinę padėtį rodo ir kiti, faktiškai stebimi, makroekonominiai rodikliai. 2021 m. gegužės mėn. pramonės gamybinių pajėgumų panaudojimo lygis pasiekė 2019 m. lygį. Atitinkamai šiame sektoriuje įmonių, kurių veiklą riboja darbuotojų trūkumas, dalis taip pat siekia 2019 m. lygį. Prekybos, statybos įmonių, kurių veiklą riboja darbuotojų trūkumas, dalys artimos daugiamečiams vidurkiams. Paslaugų įmonėse veiklą labiausiai riboja kiti veiksniai, tarp kurių – taikomos karantino priemonės. Užimtumo tarnybos duomenimis, 2021 m. gegužės mėn. laisvų darbo vietų skaičius yra didžiausias nuo 2008 m. ir siekia 20,8 tūkst. Atnaujintoje Lietuvos ekonomikos temperatūros diagramoje matyti, kad 2021 m. II ketv. ekonomikos temperatūra toliau šyla.

Nors ciklinė padėtis šiemet numatoma geresnė, nei tikėtasi pavasarį, situacija tarp įvairių šalies ekonominių veiklų nėra tolygi. Remiantis 2021 m. I ketv. duomenimis, pramonės, informacijos ir ryšių veiklos buvo tarp tų, kurios skatino bendrosios pridėtinės vertės palyginamosiomis kainomis augimą. Tačiau maitinimo ir apgyvendinimo, meninė, pramoginė ir poilsio organizavimo veiklos yra veikiamos karantino apribojimų. Todėl tikslingų, į labiausiai nuo pandemijos nukentėjusias ekonomines veiklas orientuotų skatinimo priemonių poreikis išlieka aktualus.

Lietuvos Respublikos valstybės kontrolė, vykdydama Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstituciniame įstatyme nustatytas biudžeto politikos kontrolės institucijos funkcijas, atliko Lietuvos Respublikos finansų ministerijos parengto ir 2021 m. birželio 11 d. viešai paskelbto 2021–2024 m. ekonominės raidos scenarijaus vertinimą ir parengė išvadą. Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės įstatymo 9 straipsnio 6 dalies 3 punktu, Valstybės kontrolė išvadą teikia Lietuvos Respublikos Seimui.

Kartu su šia išvada pateikiama ir Lietuvos ekonomikos temperatūros diagrama.

Valstybės kontrolierius

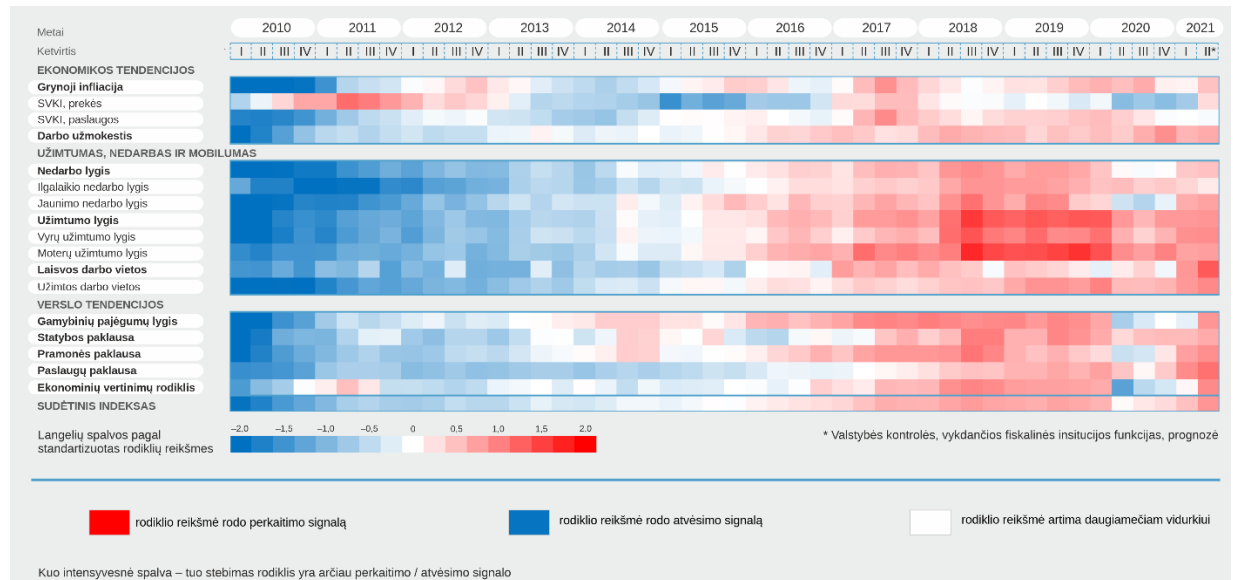
Mindaugas Macijauskas

¹⁴ 2021-06-14 parengta Tarptautinio valiutos fondo išvada po misijos Lietuvoje pagal Steigimo sutarties IV straipsnį. Prieiga per internetą: <https://www.imf.org/en/News/Articles/2021/06/14/mcs061421-lithuania-staff-concluding-statement-of-the-2021-virtual-article-iv-mission>.

PRIEDAI

Lietuvos ekonomikos temperatūros diagrama

Lietuvos ekonomikos temperatūros diagrama

Šaltinis – Eurostatas, Lietuvos statistikos departamentas, Valstybės kontrolės, vykdančios fiskalinės institucijos funkcijas, skaičiavimai

Makroekonominių disbalansų stebėseną¹⁵ rodo, kad 2021 m. II ketv. Lietuvos ekonomikos temperatūra šils ir, tikėtina, pasieks 2017–2019 m. vidutinį lygį. Šią tendenciją rodo dauguma analizuojamų rodiklių¹⁶. Užimtumo tarnybos duomenimis, gegužės mėn. išaugusių laisvų darbo vietų skaičius yra didžiausias nuo 2008 m. Gamybinių pajėgumų lygis II ketv. auga ir siekia priešpandeminį lygį. Taip pat atsižvelgiant į mažėjantį registruotą nedarbą balandžio–gegužės mėn. numatoma, kad užimtumo lygis augs. Pagerėjusios verslo nuotaikos skatina paslaugų ir pramonės paklausos augimą. Pastaraisiais mėnesiais išaugusios naftos kainos turėjo įtakos prekių kainų augimui. Tikėtina, kad II ketv. grynoji infliacija nežymiai viršys daugiamečių vidurkį.

¹⁵ Diagramos sudarymo metodika, rodiklių aprašymas pateiktas Valstybės kontrolės 2018-09-20 išvadoje Nr. BP-5 „Dėl ekonominės raidos scenarijaus tvirtinimo“. Diagramoje parodyti nuokrypiai nuo daugiamečio vidurkio.

¹⁶ Dalis diagramoje naudojamų 2021 m. II ketv. statistinių rodiklių yra negalutiniai. Grynosios infliacijos, SVKI prekių ir paslaugų balandžio–gegužės mėn. indeksų pokytis, gautas lyginant su praėjusių metų atitinkamu laikotarpiu ir prilygintas II ketv. Nedarbo ir užimtumo lygiai, laisvų ir užimtų darbo vietų skaičius II ketv. yra įvertinti taikant ekonometrinius modelius, atsižvelgus į Lietuvos statistikos departamento, Užimtumo tarnybos ir *Sodros* turimus duomenis.